

Projev prezidenta republiky na pietním aktu k 56. výročí okupace

21.8.2024 - Petr Pavel | Správa Pražského hradu

Vážení ústavní činitelé, vážení hosté, vážení spoluobčané,

mohlo by se zdát, že 56 let po událostech, které se zde odehrály 21. srpna roku 1968, už není k těmto událostem moc co říci. Všechno bylo zanalyzováno, všechno bylo vysvětleno, všechno bylo řečeno. Ale přesto nebo možná právě proto je důležité si tyto události připomínat. Těch důvodů je celá řada. Jedním z nich je uctění památky obětí, ať už těch náhodných, ke kterým došlo v průběhu invaze, nebo těch, kteří se postavili na odpor okupačním jednotkám. Zároveň je to také důvodem k vyjádření respektu všem těm, kteří v té době měli jasno, kteří měli jasně nastavený morální kompas a neuhнули před zlem, přestože věděli, že jim to přinese mimořádné těžkosti, možná že je to i ohrozí na životě. Ale důležité je to i proto, že historie má bohužel tendenci se opakovat v různých obměnách a lidstvo má bolestivou schopnost historické zkušenosti ignorovat.

Ale je to také proto, že historické události v době, kdy se odehrávají, tak zdaleka nejsou tak jasné, jako jsou nám dnes s odstupem více než 50 let. Dnes málokdo pochybuje o tom, že to, co se tehdy dělo, byla vojenská intervence, násilná intervence s následnou dlouhodobou okupací. V tehdejší době to bylo prezentováno jako internacionální pomoc, jako pomoc proti začínající kontrarevoluci. A mnoho lidí tehdy jasno nemělo. A my bychom si právě proto ty události měli připomínat, protože historické události se odehrávají i v přítomnosti a přicházejí často nepozorovaně tak, jako přicházely pro mnohé lidi tehdy. A my bychom měli být velice pozorní a obezřetní k tomu, jestli se kolem nás a v tom, co se děje u nás a ve světě, nevyskytují nějaké paralely s tím, čím už jsme si prošli. A pokud si tím nechceme projít znovu, tak bychom měli těmto náznakům, signálům a tendencím věnovat mimořádnou pozornost.

Jak zde bylo řečeno, dnešní Rusko se nijak podstatně neodlišuje od tehdejšího Sovětského svazu. Je sice téměř 60 let od té události, ale dnešní Rusko se hlásí k odkazu Sovětského svazu, jejich představitelé se otevřeně hlásí ke Stalinovi, hlásí se k principům, na kterých Sovětský svaz fungoval a podle kterých uplatňoval svoji zahraniční politiku. To bychom rozhodně neměli ignorovat, protože bezpečnostní situace a mezinárodně politická situace nám jasně ukazuje, že tady paralely s minulostí jsou. Proto budme opatrní a nenechme si vnutit myšlenku, že s Ruskem by nám bylo lépe. Nebylo. Naše demokracie není dokonalá, stejně jako není dokonalý demokratický svět. Ale tak, jak říkal Churchill a mnozí další, je ze všech těch systémů, které známe, sice tím nejhorším, ale zároveň tím nejlepším, který jsme si zatím vyzkoušeli.

Takže neodmítejme demokracii jako princip, ale snažme se ji vylepšit a vždycky se na to dívejme z pohledu dostupných alternativ.

Děkuji.

<https://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/soucasny-prezident-cr/verejna-vystoupeni-a-rozhovory/projev-pr-ezidenta-republiky-na-pietnim-aktu-k-56.-vyroci-okupace-18065>